

අර්ථසාධක පාඨය

සසකෙන'කො සීහො මාරිතො

මඤ්ඤාපඤ්ඤානෙ දුදුනො නාම එකො සීහො වසී. තෙන පතිදිනං බහුනනං පාණානං ව්‍යාපාදිතතා තං වනවාසිනො චතුප්පදා සමාගන්තො 'අමෙහසු එකෙකං පච්චාහං සීහසු සන්තිකං පෙසෙමා'ති නිව්ඡයං කන්තො තං පච්චතිං සීහසු ආරොවෙසුං. සො'පි සාධු'ති සමපට්ච්ඡ. එකදා එකසු වුද්ධසසකසු වාරො සමපාපුණි. සො කථං මරණමො මුඤ්චිසාමී'ති උපායං විනෙතනො තස් තස් විලමබනො කාලකෙඛපං කන්තො තමුපාගමී. බුද්ධාභිභුතතො කොපාවිට්ඨො සීහො 'කසමා ක්චං චිරායිත්තො ආගච්ඡි'ති පුච්ඡ. 'සාමී, න මයං දොසො; අන්තරාමගෙ අඤ්ඤාන සීහෙනාහං නිවතොපිතො'මහි. යාවා'හං භවනතසු සන්තිකමාගන්තො පච්චාගමනාය පටිඤ්ඤං නාදාසිං, තාව මෙ ආගන්තුං නාදාසී'ති සසකො ආහ. තෙනාතී'ව කොපාවිට්ඨො සීසං මෙ තං සප්පගබ්බං සීහං දසෙසහි'ති වදනො තෙන සද්ධිං ගන්තුං නිකමී. අථ සසො තමෙකසු ගමහිරකුපසු උපනතිකං නෙත්වා 'පසු, සාමී, සො දුට්ඨො ඉමසමිං කුපබන්තරෙ වසතී'ති වදනො කුපමබුනි දිසුමානං තසෙස'ව පටිබ්බං දසෙසසී. දප්පිතො සීහො මහානාදං නදිත්වා කුපං පකඛන්තො තස්'ව මරී.

(පාලි ගද්‍ය පද්‍ය රචනා)

පද මාලාව

මඤ්ඤාපඤ්ඤානෙ	(ස)	-	මන්දාර පථවනයෙහි
පතිදිනං	(ස)	-	දිනපතා
ව්‍යාපාදිතතා	(න)	-	නසන ලද බැවින්
වනවාසී	(ස)	-	වනවැසි
චතුප්පදා	(ස)	-	සිව්පාවෝ
සමාගන්තො	(පු.ක්‍රී)	-	රැස්ව
පෙසෙම	(ක්‍රී)	-	යවමු
නිව්ඡයං	(නා)	-	තීරණය
පච්චතිං	(නා)	-	පුච්ච
ආරොවෙසුං	(ක්‍රී)	-	දැන්වූහ
සාධුති	(සං)	-	මැනවැයි
සමපට්ච්ඡ	(ක්‍රී)	-	පිළිගත්තේය
වුද්ධසසකසු	(ස)	-	වාද්ධ සාවෙකුට
මුඤ්චිසාමී	(ක්‍රී)	-	මුදන්නෙමි
උපායං	(නා)	-	උපායක්
විලමබනො	(ක්‍රී)	-	පමා වෙමින්
කාලකෙඛපං	(ස)	-	වේලාව ඉක්මවා

බුදාහිභූතතතා	(කි)	-	බඩසයිත් පෙළුණු බැවින්
කොපාවිට්ටො	(කි)	-	කිපුණු
විරායිකාව	(පු.ක්‍රී)	-	ප්‍රමාද වී
අනතරාමගෙහ	(ස)	-	අතරමග
නිවනතාපිනොමහි	(සං)	-	නවත්වන ලද්දේ වෙමි
පව්වාගමනාය	(සං)	-	නැවත පැමිණීමට
පටිඤ්ඤං	(නා)	-	පොරොන්දුවක්
නාදාසිං	(සං)	-	නො දුන්නෙමි
සපගබ්බං	(සං)	-	උඩඟු
ගමහිරකුපසස	(ස)	-	ගැඹුරු ලිඳ
උපනතිකං	(ස)	-	සමීපයට
නෙකාව	(පු.ක්‍රී)	-	පමුණුවා
කුපබහනනරෙ	(ස)	-	ලිඳ තුළ
කුපමඤ්ඤි	(ස)	-	ලිං ජලයෙහි
පටිබ්බං	(ස)	-	සේයාව
පකබ්බද්දිකාව	(පු.ක්‍රී)	-	පැන
මරි	(ක්‍රී)	-	මලේය

අභ්‍යාස

1. 'සසකෙන'කො සිහො මාරිතො' ඡේදය සිංහලට නගන්න.
2. ඡේදය ආශ්‍රයෙන් පහත සඳහන් ප්‍රශ්නවලට පාලියෙන් පිළිතුරු සපයන්න.
  - i. සිහො කුහිං වසි?
  - ii. වනවාසිනො වතුප්පදා කිං අකංසු?
  - iii. වුදධසසකො කිමඝවාය විරායි?
  - iv. සිහො කසමා මරි?
  - v. දුට්ටො කුහිං වසි?

වාක්‍ය රචනය I

සම්පූර්ණ අදහසක් කියැවෙන වචන සමූහය වාක්‍යයක් නම් වේ. වාක්‍යයක් තේරුම් ගැනීමට වචනවල තේරුම් දැනගැනීම පමණක් ප්‍රමාණවත් නො වේ. ඒ සඳහා වාක්‍යයක අංග වටහාගත යුතු ය. මූලික ව සරල වාක්‍යයකට අවශ්‍ය වන්නේ අංග දෙකකි. එනම්, කරන්නෙක් හා කිරීමක් පමණි. මෙහි කරන්නා 'කර්තෘ' ලෙසත් කිරීම 'ක්‍රියාව' ලෙසත් හැඳින් ගනිමු. මේ අනුව වාක්‍යයක මූලික අංග දෙක කර්තෘ හා ක්‍රියාව වේ. පහත සඳහන් කෙටි වාක්‍ය විමසන්න.

නාගො සයනි (නාගයා නිදයි)
 ලතා කමපනි (වැල සෙලවේ)
 තුලා ලමබනි (තරාදිය එල්ලෙයි)

පදීපො ජලනි (පහන දැල්වේ)
 මාලා මීලායනි (මල් මාලාව මැලවේ)
 අසසු පගසරනි (කඳුළු වැටේ)

ඉහත වාක්‍යවල නාගො, පදීපො, ලතා ආදී කර්තෘ පද ඒකවචනයෙන් දක්වා ඇති අතර එබැවින් ම ක්‍රියාපද ද සයනි, ජලනි, කමපනි යනාදී වඟයෙන් ඒකවචනයෙන් තබා ඇත. මේ අනුව වාක්‍යයක කර්තෘ පදය ඒකවචන වුවහොත් නිත්‍යයෙන් ම ක්‍රියාව ද ඒකවචන වේ. බහුවචන වුවහොත් බහුවචන වේ. ඉහත සඳහන් වාක්‍ය බහුවචනයට නගා ඇති ආකාරය බලන්න.

නාගා සයනනි (නාගයෝ නිදති)   පදීපා ජලනනි (පුදීපයෝ දැල්වෙති)
 ලතායො කමපනනි (ලතාවෝ කමිපා වෙති)   මාලායො මීලායනනි (මල්මාලාවෝ මැලවෙති)
 තුලායො ලමබනනි (තරාදී එල්ලෙයි)   අසසුනි පගසරනනි (කඳුළු වැගිරෙයි)

සිංහල භාෂාවේ වාක්‍ය රටාව මෙයට තරමක් වෙනස් ය. එහි උක්තය ලෙස නපුංසකලිංග බහුවචනයක් යෙදුණ ද ක්‍රියා පදය ඒකවචනයෙන් සිටී.

උදා:- ගස් වැටෙයි.
 ගංගා ගලයි.

එහෙත් පාලි භාෂාවෙහි ඉහත රීතිය එසේ නො වේ. එහි උක්තය කුමන ලිංග යකට අයත් වුව ද උක්තය ඒකවචන නම් ක්‍රියාව ද ඒකවචන වේ. බහුවචන නම් ක්‍රියාව ද බහුවචන වේ.

උදා:- මනුසසා ගවජනනි.
 කඤ්ඤායො නභායනනි.
 එලානි පතනනි.

ඇතැම් වාක්‍ය ලිවීමේ දී කර්තෘ - ක්‍රියාව පමණක් ප්‍රමාණවත් නො වේ. 'අහං රකබාමි' (මම රකිමි) යන වාක්‍යයෙහි 'කුමක් රකිමි ද?' යනුවෙන් ප්‍රශ්නයක් පැනනගී. එහි දී යෙදී ඇති ක්‍රියාපදය කර්තෘ යෙදුණ පමණින් අර්ථවත් නො වේ. ඒ සඳහා අනෙකුදු අංගයක් එකතු කළ යුතු ය. එය කර්මය යනුවෙන් හැඳින්වේ. මේ අනුව දෙවැනි පියවරෙහි දී වාක්‍යයක අංග තුනක් (03) දක්නට ලැබෙයි. එනම්,

කර්තෘ + කර්ම + ක්‍රියා

මූලින් දක්වන ලද ආකාරයට ම මෙහි දී ද කර්තෘ හා ක්‍රියාව තැබීමේ දී ඒකවචන - බහුවචන භේදය සැලකිය යුතු ය. එහෙත් කර්මය සම්බන්ධයෙන් එබඳු වෙනසක් නැත. පහත නිදසුන් අධ්‍යයනය කරන්න.

පුරිසො රුකබං ඡිඤ්ඤි.
 අහං ලෙබනං ලිබාමි.
 උපාසකො දානං දෙති.

බිළාලො සකටං ආරුහති.
 මුසිකො බිලං පවිසති.
 කසසකා බෙතනං කසනති.
 තුමෙහ පුඤ්ඤානි කරොථ.
 තෙ වෙතියං වන්දනති.
 මයං ආචරියෙ වන්දාම.
 චනිතායො පදුමානි ආහරන්ති.

මෙබඳු වාක්‍යයන්හි කර්තෘ - කර්මාදිය යෙදීමේ දී විභක්ති පිළිබඳ ව ද සැලකිලිමත් විය යුතු ය. වාක්‍යයක කර්තෘ පදය හෝ උක්ත පදය සැමවිට ම පද්මා විභක්තියෙන් යෙදෙන අතර කර්මය දුතියා විභක්තියෙන් යොදනු ලැබේ. ක්‍රියාව හැමවිට ම කර්තෘට අනුව තැබිය යුතු ය.

අභ්‍යාස

1. පහත සඳහන් වාක්‍ය සඳහා සුදුසු ක්‍රියාපද යොදන්න.

i.	කලඤ්ඤා	.....
ii.	අසෙසා	.....
iii.	ත්වං	.....
iv.	චනිතා	.....
v.	වායාධා	.....
vi.	මයං	.....
vii.	පියදාසො	.....
viii.	බාලිකා	.....
ix.	කුකකුටා	.....
x.	මිගා	.....

2. පහත සඳහන් වාක්‍ය සුදුසු කර්ම පද යොදා සම්පූර්ණ කරන්න.

i.	ත්වං	.....	ගච්ඡාහි
ii.	භික්ඛවො	.....	රකඛන්ති.
iii.	හජීනො	.....	බාදන්ති.
iv.	දාසා	.....	ආහරන්ති.
v.	මයං	.....	කසාම.
vi.	තුමෙහ	.....	ආරුහථ.
vii.	කම්මකාරො	.....	කරොති.
viii.	බුද්ධො	.....	දෙසෙති.
ix.	අහං	.....	සමාදියාමි.
x.	මාතා	.....	ලාලයති.

3. පහත සඳහන් වාක්‍ය බහුවචනයට හරවා තේරුම ලියන්න.

- i. කාකො රවති.
- ii. ක්වං සයසි.
- iii. සවච්චාදී සවචං භණති.
- iv. කසසකො බෙතතං කසති.
- v. සමණො අසසමෙ නිසීදති.

4. පහත සඳහන් වාක්‍ය ඒකචනයට හරවා තේරුම ලියන්න.

- i. වරාහා භූමිං බණන්ති.
- ii. තරුණියො වාපිං ගවඡන්ති.
- iii. යොධා යුජ්ඣන්ති.
- iv. ජනකා පුත්තං ඔවදන්ති.
- v. චතුස්පදා වනෙ වසන්ති.

5. පාලියට නගන්න.

- i. මේ විහාරයෙහි එක් හික්ෂුවක් වාසය කරයි.
- ii. මෑ මාගේ කුඩය ගත්තිය.
- iii. මොහුගේ ඇසින් කදුළු වැගිරෙයි.
- iv. පුරුෂයා කඩෙන් රෙදි ගෙනාවේය.
- v. හෙතෙම දන් දී සිල් රකියි.